

Det er farven der skriver her

Mikkel Bogh, kunsthistoriker

Maleri-installationen *I'll Be Your Mirror* føjer sig ind i en række af kunstneriske eksperimenter som Ruth Campau igennem de senere år har anstillet med henblik på at give farven, og den fysiske arbejdsproces under hvilken farven er blevet påført, en fremtrædende plads i rummet og i oplevelsen af rummet. Dermed føjer installationen sig også til en snart hundrede år gammel linie inden for moderne maleri der mindst går tilbage til malere som Matisse og Monet, men måske mere overraskende også til den ellers ikke videre koloristiske Hammershøi. Amerikanske kunstnere som Frank Stella, Morris Louis og Donald Judd, for ikke at tale om franskmændene Yves Klein, må også regnes blandt de afgørende forgængere på dette eksperimentelle felt inden for hvilket farvens på samme tid ekspansive, dynamiske og symbolske kraft er blevet undersøgt fra forskellige synsvinkler. Men lad traditionen ligge. Ruth Campaus maleri har aldrig haft tableauets afgrænsede og indrammede karakter. 'Maleri' skal i hendes tilfælde snarere forstås i den dobbelte betydning af en genstand, en fysisk ting i rummet, og en aktivitet, en begivenhed. Begge dimensioner bliver fremhævet i hendes arbejde, for de er begge forudsætninger for at farven kan få den særlige plads i rummet som hun ønsker at give den. Det er ikke for ingenting at hun på det seneste har samarbejdet med arkitekter. For ved at understrege det genstandsmæssige i farve og flade, snarere end for eksempel det illusionistiske, fortællende eller figurative, alt sammen noget maleri også har et vældigt potentiale for, gør hun maleriet til en konkret rumlig størrelse der indtager en egen plads imellem væggen og de andre ting der udfylder rummet, for eksempel møblerne. Og ved at understrege det processuelle og værkets karakter af begivenhed, både gennem malingens nærmest drivende karakter og gennem den serielle opstilling af bemalede plader på metalhylder, åbnes værket mod sine omgivelser, det vil sige mod de arkitektoniske omstændigheder under hvilke det præsenterer sig for beskueren. Fra hver enkelt af de små plexiglasplader på hylderne i *I'll Be Your Mirror*, såvel som fra installationen som helhed, udgår en meddelelse som ikke er nogen helt almindelig meddelelse, idet den netop ikke kan afkodes eller umiddelbart omsættes til et andet sprog; det er farvens og lysets og materialets kommunikation, det er de bittesmå modulationer i strøg og farvetone, og det er spillet af forskelle og ligheder pladerne imellem som tilsammen giver værket mæle her og bringer det i samspil med sine omgivelser. Det er ikke kunstneren der taler igennem sit værk, og jeg'et i installationens titel og store inskription henviser ikke til en kunstnersignatur der garanterer en bagvedliggende og sammenhængsskabende intention; det der taler, eller det der skriver, er farven, et aldeles ubestemt og ulokaliserbart 'I', et jeg uden subjekt, men måske ikke uden krop.

Hvis Ruth Campaus maleri for enhver pris ville promovere farven i sin fulde intensitet, udstrækning og rumlige nærvær, hvorfor så ikke simpelthen kaste maling ud på gulv og vægge uden plexiglasplader, papir, hylder og andre mellemlid? Ville farven ikke på den måde få det ultimative nærvær og den optimale gennemslagskraft? Det kan ikke på forhånd udelukkes at et sådant kast kunne skabe interessant kunst. På den anden side er det langt fra givet at den spontane og så at sige umedierede måde giver de bedste resultater og den mest interessante virkning. Flere af Ruth Campaus tidligere maleri-installationer og værkserier opererer ikke desto mindre faktisk på kanten af det umedierede; I 2001, i Charlottenborgs Udstillingsbygning i København, skabte hun således en 'event' der bestod i at maleri på papir med farve påført i de karakteristiske parallelle, lodrette og monotone strøg i graduerende toner lå rullet ud på gulvet i meterlange baner, hang på væggene og lå i ruller på et bord som i en stofbutik hvor kunstneren selv stod klar med saksen for at skære stykker ud i metermål til interesserede købere. Værkets 'ramme' var her så svækket, så porøs, så tæt på at gå i eet med de fysiske omgivelser som næsten tænkes kan. For så vidt betegnedes det overgangen fra maleri som afgrænset medium til maleri som en begivenhed, hvis form og mening i høj grad fremstår som en funktion af – og i et spil med – fysiske og pragmatiske omstændigheder. Når hun i mange andre af sine serier lægger farvestrøgene på indersiden af større eller mindre plexiglasplader der tilmed frembringer en spejling af rum og tilskuer, opnås en tilsvarende effekt; maleriets farve er ikke længere bundet til et specifikt og lokalisérbart medium, men svæver på en vis måde i et rum mellem pladen og væggen som af og til skimtes igennem farvestrøgenes slør.

Men kan alt dette, strengt taget, kaldes for en umedieret præsentation af farve? I det mindste må man indrømme at metoden ikke er spontan og virkningen ikke umedieret i betydningen umiddelbar og direkte. At farve hos Ruth Campau ikke optræder som knyttet til et konventionelt medium skal snarere ses som udtryk for en vilje til at lade farven åbne sig mod forskellige situationer og betingelser i og under hvilke den kan gøre sin særlige virkning. Det drejer sig ikke om at lade farven overtage og dominere rummet, lige så lidt som det drejer sig om at lade den gå i eet med rummet og forsvinde ud i dette som rent lys eller ren atmosfære. Øvelsen er mere subtil. Man kan sige at det nærvær og de små modulationer i lys og rum som farven bliver i stand til at producere igennem disse værker, skyldes et element af fravær eller i det mindste af diskretion. I stedet for at presse farve ud mod betragteren i en ekspressiv gestus tones den her ud og ind med en virkning der kan minde om et let bølgende gardin eller et svagt blafrende nordlys. Det ene øjeblik ser man den, det andet er den væk. Snart nær, snart fjern. Strøgenes regelmæssige fald ned over fladen blandes med spejlbilleder af linier, detaljer, skikkelser og bevægelse i omgivelserne. Og den malede flades naturlige afgrænsning og autoritet udfordres ved den åbenlyse afhængighed af et variabelt underlag som væggen, hylden og så videre.

Farvens sanselige nærvær er med andre ord aldrig givet i bastant, legemlig og absolut forstand. Den fremstår snarere som en mulighed, som en opfordring til sine omgivelser. *I Will Be Your Mirror* – ordene udtrykker ikke en vilje til magt, men derimod et værkets 'ønske' om at stå til rådighed, en vilje til at være disponibel, på samme måde som bøgerne på bibliotekets hylder står til rådighed for dem som vil læse selv. Pladerne på hylderne stiller farven frem, frembyder den, men påtvinger den ikke.

På samme tid diskret tilbagetrukket og autoritativt insisterende på sin egen evne til at skabe værdi og kvalitativ forskel lever farven i Ruth Campaus værker således et sted mellem stilheden og kommunikationen. Det er farven der skriver her, men det der kommunikeres, er hverken opbyggeligt eller sandt eller falskt for det er ikke et udsagn om noget andet end sig selv, om værkets tilblivelse og på en gang emphatiske og tilbagetrukke tilstedeværelse. Selv om billederne har en stærk offentlig side, dels som spejlbilleder, dels som billeder indrammet af et arkitektonisk rum, kan de ikke af den grund betragtes som entydigt sociale fænomener. Den betydning de danner, er alt for foranderlig, hårfin og fortættet til at kunne bringes i cirkulation som kulturel mening eller til at kunne gøres til genstand for forhandling og udveksling. Hvad de derimod kan gøre i det rum hvor mennesker færdes, er – med en egen diskret præcision i frembringelsen af de mindste forskydninger i stof og lys – at åbne nye felter for opmærksomhed, modtagelighed og undren hos den beskuer som ser sig selv se i deres spejlbillede. I de små modulationer og i de store farvespring, i dramatiske forskelle og i mikroskopiske nuanceforskelle, i farvernes gradvise tilsynekomst og forsvinden, artikulerer Ruth Campaus maleri sig som et åbent univers, åbent i den forstand at det hverken er stabilt eller selvberørende, men tværtimod modtageligt for forandringer og endnu uhørte begivenheder. Konsekvenserne af dette er ikke til at overskue.